

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 6. Marca V. S. ROKU 1809.

WILNO d. 20 lutego. W mieście Guberni-
skiém Wilnie które zaszczycone naylaskawszą
Monarchy swego nad edukacją opieką nie tyl-
ko wyższemi naukami, ale też i sztukami pię-
knemi wsławiać się i celować zaczyna, przy-
pominało się zawsze i czuć dawało zaniedba-
nie nieiakié w wystawieniu i daniu poznać Po-
wszechności tuteyszey, sławnego owego, smaku
i Gieniuszu tworu, dzieła nieśmiertelnego Hay-
dna, pod tytułem *Stworzenie Świata*, które po
wszystkich prawie Europejskich Stolicach z
naywiększym zapalem przyjęte, wyższością swo-
ią powszechnie zyskało oklaski.

Nagrodzenie spóźnionego tego ukonten-
towania winniśmy gorliwości amatorskiej *JP.*
Franka i wyższości talentu *JPani Frankowej*, za
usilném ich obojga staraniem amatorowie tu-
teysi, i celnieysi muzycy, sprowadzeni nawet
z dwóch poblizszych Guberniy Artysci, w li-
czbie stu trzydziestu osob w sali wielkiej Ra-
tusznay dnia 17 terażniejszego mca zebrani,
wykonali z należytą dokładnością *Niebieską* tę
harmonią, z daniem uczuć porywającego wra-
żenia o iakiém w doniesieniu kraioy innych,
wielu z podziwieniem, a nawet i niewiarą
czytało — Szcześliwym trafem znajdujący się
w Wilnie przejazdem do Petersburga sławny
kompozytor i przyjaciel *Haydna JPan Steibelt*,
który za wiedzą jego exekucją tę nie poró-
wnanęj sztuki w liczbie ośmiuset Artystow
dyrygował w Paryżu; przytomnością swoją na
repetycyach nie mało się do dobrego skutku
przyłożył.

Mnóstwo ciekawych, i chciwych słyszenia
rozczułaiący tej do gruntu serca mu-
zyki napelniło ogromną salę Ratuszową,
godziną przed porą zaczęcia; tak dalece że
wiele osob nieznalazszy miejsca, wrócić się
odedrzwi musiało. Zdarzenie to połączone
zgłosném Powszechności życzeniem, oświad-
czonym w pierwszym zaraz po skończeney sztu-
ce, poruszeniu, skłoniło *JPanow Frankow* do po-
wtórzenia raz ieszcze słownego tego *Oratorium*,
które trzeciego dnia potem odbyło się z ró-
wném iak pierwsze Powszechności całej ukonten-
towaniem. Wobudwóch razach *JPani Fran-
kowa* zachwycala iak zwykle rzadkim swoim
talentem i godną się stawała postaci wyższego
Anioła którego imie przybrała. Dwie drugie
znaczniejsze role spiewane były przez *JPP.*
Palczewskiego i *Wolskiego* aktorow Teatru Wi-
leńskiego, z których pierwszy przyjemnością
tenoru, drugi wydatnością basu, zasłużone zy-
skali dla siebie oklaski. Należy tu sprawie-
dliwość *JPannom Bogusławskiej* i *Woycielewiczownie*
również *JPP. Fiszerowi*, *Kuczyńskiemu*, *Rogowskiemu*
i *Statkowskiewu* tegoż Teatru aktorom, któ-

rzy poświęciwszy ogólnę i graney sztuki po-
żytkowi, miłość własną i chęć zwyczajnego so-
bie w rolach pierwszeństwa, przyięli bezpla-
tnie mniey wydatne ale istotnie potrzebne w
Chorach role, bez których dokładnego wyexe-
kwowania wyborna ta muzyka niemogłaby
skutku swego uczynić. Opisanie rzeczy z wy-
rażeniem osob pierwsze role spiewaiących,
mieysc szczególniey interessuiących, i całej
Poezyi przedaie się w oddzielnych książeczkach
na zysk tegoż samego co i granie obiektu, to-
jest dostarczenie bezpłatnie lekow ubogim Mia-
sta Wilna mieszkańcom.

S. PETERSBURG V. S. d. 23 Lutego.
Ministryum handlowe spieszy donieść wszy-
stkim kupcom że miasto Gdańsk otrzymało po-
zwolenie wywozu drzewa na budowlę zdatne-
go do portow mocarstw sprzymierzonych z
Francją lub neutralnych — Do dnia 8 stycznia
zawinęło do 10 portow bałtyckiego morza 369
okrętow; do 6 portow czarnego morza zawi-
nęło 681 statkow — Do Rygi i Lipawy wpły-
nęło z zagranicy 19120 dutow.

LONDYN d. 2 lutego. Na rozkaz Króla
złożono parlamentowi papiery ściągające się
do zagaionej negocyacji o pokoy. Między
niemi naypierwszy iest list z Erfurtu pisany
1808 października 12. Na sessyi izby wyż-
szej d. 1 Hrabia Grosvenor zapowiedział na
wtorek wniesienie o roztrząszenie stanu na-
rodu. Lord Auckland uwiadomił że Greville
poda za tydzień propozycją do zniesienia wy-
rokow rady królewskiej. Hrabia Liverpool
złożył wyiutki korespondencyi z Ameryką
Lord Buckinghamshire oświadczył wniesć wzgłę-
dem stanu interessow portugalskich. Usłysza-
wszy to Lord Liverpool wnet zapytał czyli
wniosek stosować się będzie do kowencyi Cin-
tra, czyli do stanu Portugalli w powszechno-
ści; w pierwszym przypadku, przypomniaby że
papiery będą złożone parlamentowi; w drugim
że Ministrowie, powinni wyjaśnić stan Por-
tugallii. Odpowiedział Buckinghamshire że
będzie miał rzecz co do powszechnego stanu
Portugallii. Lord Erskine zastanowiwszy się
nad stratą wyprawy do Hiszpanii, żądał za-
wiadomienia iak liczne były regimenta przed
wyprawą i wiele dziś mają ludzi po powró-
cie? Lord Norfolk prosił o komunikacyą tra-
ktatu z Hiszpanią zawartego; a przytém oświad-
czył wynurzyć swoje zdanie o interessach hi-
szpańskich.

Na sessyi izby niższej P. Huskisson do-
magał się rachunku z 10 i pół mill. f. szter.
wydanych w biletach skarbowych na potrzeby
roku 1808. Nakazano zadosyć uczynić żada-
niu, iako też złożyć stan wydatkow roku 1809.

Mówca izby pochwalił GB. Fane, wspomniawszy pamiętne i sławne bitwy pod Obizos i Vimiera; uwielbił śmierć chwalebną G. Anstruher; podziękował imieniem izby niższej GB. Fane za znakomite przysługi w Portugallii. Złożył także dzięki GL. Fraser, który pod Corogne dał odpor liczniejszemu daleko nieprzyjacielowi; przyczem oświadczył pamięć Admirala Hood. Minister Caning złożył kopie listów posła Amerykańskiego Pinkney. Izba całą korespondencją wydrukować kazała. P. Wardle arcy ważne uczynił wniesienie względem roztrząśnienia postępów Królewica Yorck generalissimusa wojsk angielskich; przy czem na wstępie powiedział „Ani stronnictwem ani nienawiścią przeciw najwyższemu dowódcy nie jestem powodowany. Postępuję szczerze i otwarcie. Naprzód złożyłem registr świadków przeciw Xiążęciu stawac mających; sam iako ceniący honor popierać będę oskarżenia. Przytém winienem odpowiedzieć na niektóre uwagi mnie uczynione. Jako członek parlamentu mam prawo oskarżyć najwyższego dowódcę; tak iak osoby strony przeciwny są władne wziąć się do iego obrony. Spodziewam się przeto iż nikt w tej sprawie przeciw mojemu charakterowi osobistemu niepowstanie. Wiele mówiono o zbytecznej wolności druku, o duchu iakobińskim, o spisku przeciwko panującemu domowi brunświckiemu. Nic jednak nierzekłem coby miało iaki związek z wolnością druku: nikt więcej nademnie iakobinami niebrzydzi się, ieżeli tylko niechęcią oznaczać tém imieniem nieprzyjaciela nieprawości; ieżeli kto mnie pomawia o spisek na wywrocenie tronu Brunświkow, niech mię otwarcie oskarża. Miaruję iakie przeciwności mię czekają; wiem że wielu członków tej izby stanie chętnie przy najwyższym wodzu przeciw prywatnemu człowiekowi, lecz wiem i to iako żaden niezboczy od zasad bezstronności sprawiedliwej. „Zrobiła zatém izba wydział do rozbioru wprowadzonej sprawy. Pan Wardle przeczytał wyjątek z gazety londyńskiej 1805 lipca 30 donoszącej, że Półkownik Brocke przechodzi z 56go regimentu do 5go dragonow gwardyi na miejsce Półkownika Knight. Po dowiedzeniu tej zmiany stanął u kraty świadek doktor Thynne i wyznał, iż był użytym od P. Knight ażeby prosił Pani Clarke o wyrobienie tej zmiany, że imieniem półkownika obiecał iey 200 f. szter: że ona wyrobiwszy tę zmianę dopomniła się o 200 f. szter: że niewie czyli prosto u samego X. Yorck, czyli przez kogo innego trafiła do Xcia i tę zmianę zyskała. Zapytany P. Knight potwierdził co doktor powiedział; wyznał że odebrała Pani Clarke 200 szterlingow papierami w liście iey przesłanemi, że widział się z nią później, że ona żaliła się na złe obecyście się X. Yorck, że on zrobił iey dług 2000 szter. że mówił iako wyda tajemnicę ieżeli się z nią nieułoży, że mu powiedziała nakoniec iako zmianę stopniow u samego prosto X. Yorck wyrobiła. Przywołana Pani Clarke wyznała wszystko, przydając że X. Yorck dobrze przyjął iey wstawienie się za półkownikami pomienionemi, że pochwalił przyjęcie 200 szter. że pokazała Xciu te pieniądze, że nakoniec aż

do poróżnienia się z Xciem doznawała iego łask i opieki; it.d. Zapytana od P. Burdelt czyli za inne podobne przysługi niebrała pieniędzy, odpowiedziała, że iest powołaną tylko do ziaśnienia powyższej sprawy. Izby odłożyły słuchanie dalszych świadków do dnia 3 lutego.

Wielkie wojsko francuzkie wkroczyło do Portugallii. Przybyły ieden okręt z Tagu donosił że wojsko nasze siadało na okręty, że działa zamkow S. Julien i Belen zagwożdżono i w morze wrzucono. Z radością dowiadujemy się że G. Baird wyleczy się z odniesionej rany. Zawinął do Plymouth okręt nasz Indostan przynoszący 600 żołnierzy z Vigo. W strasznej burzy niezmiernie ucierpiały okręty nasze. Obywatele Vigo mieli się upornie bronić przeciwko Francuzom, lecz z żalem dowiadujemy się że nieprzyjaciele weszli już do Oporto. Nasza flotta pod Cadix niema żywności — Amerykańskie stany miały postanowić zupełne zawieszenie handlu tak z Anglią iakoteż z Francją — Statek francuzki z flagą białą wyprawiony z Cherbourg przyniósł wiadomość o powrocie Napoleona do Paryża, a razem dwóch gońców z ważnemi depezbami — Wiadomość o rozruchach w Sztokholmie i o wzruszeniu spokojności, iest niepewną i Anglicy wierzyć iey niechęć. Klasa ubogich nieskończenie cierpi w Szwecyi. Król Gustaw rozkazał uzbroić flotę w Karlskronie stojącą.

PARYŻ d. 21 lutego. Pisma nasze czynią uwagi nad czynnościami parlamentu angielskiego, mianowicie zastanawiają się nad mowami i doniesieniami. „Na czémże więc piszą, skończyła się wyprawa angielska do Portugallii? Też same wojska wygnały Anglikow, które za zniszczone głosili. Uchwali może parlament podziękowanie swemu wojsku portugalskiemu, i iego ucieczkę wezmie za nowy dowód zwycięstwa anglikow pod Corogne. — Wniosek P. Erskine był słuszny i prosty, a ieżeli tak prosto odpowiedzą iemu, dowie się że regimenta angielskie straciły iedne część trzecią, drugie połowę, inne cztery piątę części swoich ludzi. Ażeby dostatecznie nauczył się o skutkach wyprawy, powinien zapytać się o pokazanie stanu koni, artyleryi, i bagażow; a dla zupełnego przeświadczenia się o czynnościach Ministrow na chwałę narodu pracujących ma się badać o stanie armii sprzymierzonej, którą anglicy opuścili, a francuzi wybili, uwięzili i zniszczyli.

Chlubią się Anglicy z odbytej kampanii; trzy razy byli liczniejsi od nas; armia francuzka nie miała żadnej żywności, Anglicy i rokoszanie ją otoczyli i odcięli; czemuż zatém wojska francuzkiego nierozbroili? Lecz daleko w innej postaci widziane są rzeczy. Skoro wylądowali Anglicy na nasze brzegi, ruszyli francuzi z nad Wisły, przyszli razem z anglikami do Benavente, ścigali Anglikow mil 150, pobili ich w Corogne, zmusili do ucieczki na okręty, i powrócili do Portugallii. Oto są skutki tej wielkiej i chwalebnej kampanii. Pobici, rozproszeni, opuścili i swoich sprzymierzeńców, i Hiszpanią i Portugallią; ład cały, iak dziennikarz ieden wyraża, usunął się przed nimi. Dzięki czynione przez parlament wo-

dzom angielskim wykazują przedaynych pochlebców a nie reprezentantów narodu. G. Frasser, iak wielu innych, może byđź męźny i szacowny officer, mógł zasłużyć przez osobiste czyny na pochwałę; lecz iakież kuglarstwo! uchwalać podziękowanie za wyprawę nayaniebniejszą nayzgubniejszą iakiey Anglia od lat 50 niedoznała. Piechoty angielskiej 40 t. iazdy 7 t. 80 dział składały rezerwę armii 500 t. hiszpanów; wszystko to nietrafiło oprzeć się przez 6 tygodni 100 t. francuzów. Burgos Tudella, Espinosa, S. Ander, Madryt, góry asturyjskie i galicyjskie, Corogne, Ferrol, i Eskadra w iednym momencie zdobyte zostały. Jednak woysko angielskie odbiera dzięki za odprowadzenie trochy szczątków do oyczyzny! Sparta nie obchodziłaby podobnych tryumfów. Admirał Hood pochwalony. Jakaż hańba! Cóż ten mąż szacowny zrobił pod Corogne? Jeżeli uczciwy, rumieni się zapewne z niezasłużonych pochwał. Szukał na morzu bezpieczeństwa, którego nieznalazł na lądzie; nieustraszony puścił się na głębiny w śród okropney burzy; stracił część swojej flotty, druga rozproszoną została. Wszystkie te niebezpieczeństwa niepotrafiły zatrzymać na lądzie. Piękne prawo do chwały! Wielka sława dla oręża brytannów! — Obywatele w Vigo, piszą Angliacy, porwali się do oręża, wymordowali starszych alkadow przyjaciół naszych, i gotują się do męźney obrony. Jak wielkie kłamstwo! Francuzi weszli tam bez odporu, a twierdza w dniu pierwszym kapitulowała.

Imperator dnia 16 w Tuilleries ćwiczył regimenta liniowe gwardyi swojej; przechadzał się po szeregach piechoty; rozmawiał z wielą officerami i unterofficerami. Dnia 19 dawał audyencyą posłom zagranicznym: iako to: hiszpańskiemu X. Frias; amerykańskiemu Armstrong, westfalskiemu Witzingerode, szwajcarskiemu mistrowi Baillardo — Posel austriacki Metternich nieprezentował się na pokoiach; dawał on wielki bal, na którym wiele znajdowało się dostojnych osób. Niewiadomo kiedy Monarcha wyjeżdża. Pokazało się iedno pismo publiczne, które znaleźć chce nazwanie Imperatora godne wielkich jego czynności. Uchwala Senat, pisze ono, nazwała Imperatora 1806 stycznia 26 Napoleonem wielkim, lecz potęmność szukać będzie mocniejszego wyrazu na oznamienowanie jego wielkości. Ten który założył najsławniejszą dynastją, który przywrócił państwo, iakie posiadał Charlemagne, również powinien byđź nazwany Napoleomagne. Odrodziciel całej Europy, a może ieszcze później i wielu części świata, zasługuie ażeby miał wyższy tytuł, iakiego żaden monarcha nieposiadał, o iakim dziecie świata niewspominają.

Kardynał Fesch, wuy Imperatora Arcybiskupem paryżkim mianowany; posiadać iednak nieprzestanie arcybiskupstwa Lyonu. Niepotwierdziła się pogłoska o podróży jego do Rzymu — P. Montesquieu siostrzan Grafa Clarke powrócił z Ferrolu do tej stolicy. Szambelan Montesquieu grafem mianowany; ma on zasiadać w Senacie. Generał i minister stanu Cessac otrzymał krzyż legii honorowej. Luchisini były króla Pruskiego posel ogłoszony i ro-

zumiany za umarłego, życie partykularnie w Lucie i posiada darowane sobie starostwo Mien-dzyrzecz. Z liczby ieńców pruskich na kampanii 1806 wziętych, 14850 do oyczyzny powraca. Xięstwo Bergu i Kliwii wyrokiem Napoleona na cztery departamenta podzielone zostało: Reński ma ludności 522284 i stolicę Dusseldorf, Sieg ma stolicę Dillenberg i 135070 ludności; Roer ma stolicę Dormund i 212602 ludności; Ems ma stolicę w Munster i 210201 dusz zawiera: ogólna ludność wynosi 878157 dusz.

Rozkazy dworu wiedeńskiego zwiększają troskliwość mieszkańców austriackich o ich los przyszły. Zdaie się iż to żadney wątpliwości nieulega, że regimenta zgromadzą się. Trudnią się tam urządzeniem administracyi woyskowej. Zakładają magazyny w Czechach i Austrii. Arcy Xże Ferdynand brat Cesarzowej generał gubernator wojenny Morawii i Szląska bawił czas nieiaki w stolicy; był na radzie gabinetowej, oraz znajdował się na drugiej, którą Ministrowie mieli z Gubernatorami prowincyalnemi. Zapewniają, że na tych konferencyach radzono powszechnie rekrutowanie nakazać, tudzież proponować miano różne sposoby dla zrobienia przypodobanemi ludowi te przedsięwzięcia rządowe. Arcy Xże nazad do Brune swojego mieszkania powrócił, lecz mówi że niedługo tam zabawi. G. Meyer należący do generalnego sztabu z nim pojechał. Mówią że w przypadku wybuchnienia wojny, Arcy Xiążę będzie miał naywyższe dowództwo armii w Czechach, że pod nim G. Meyer ma byđź na czele sztabu. Mówią że G. Bellegarde otrzymał komendę armii, która w Karyntyi i Karnioli ma się uformować. Ten wódz znajduje się teraz w Wiedniu, i podług wszelkiego podobieństwa niepowróci już do Gallicyi, gdzie przez dwa lata sprawował urząd generał gubernatora. Donoszą że wielu wodzów powołano z nad granic tureckich do Wiednia; między innemi wymieniają G. Duco dowodzącego w Bannacie, dawniey naczelnika sztabu pod Arcy Xiążęciem Karolem. Wątpią aby ten Xiążę był terażniejszego zdania.

Wzajemnie czyniące się na brzegach Renu poruszenia dowodzą że Francya czyni przygotowania do obrony; lecz one bynajmniej niedają do przysposobienia wojny zaczepney. Armia reńska Francuzów w rozrzuconych kwaterach rozłożona dotąd zostaje; żadnych ieszcze posiłków nieodebrała; konskrypcyoniści tylko poszli na przeznaczone dopelnienie regimentów. Dywizye na lewym brzegu Renu stojące oddaliły się od tej rzeki i w głąb Francyi poszły; co nienastąpiłoby zapewne, gdyby Francya myśliła rozpocząć kroki nieprzyjacielskie. Zaprzeczyć niemożna że przygotowania Austrii z pośpiechem czynione, organizacya milicyi, i inne śródki zatrwożyły Xiążąt niemieckich, lecz spodziewać wolno, że zagaione nagocycie pomyslny obrót wezmą. Powszechnie mówią, że między Francją a Austrią nieprzyydzie do wojny. Przydają że Austriya na propozycye dworu naszego, zezwoliła na wygnanie Anglików z całego lądu, i na zamknięcie wszystkich portów aż do powszechnego pokoju. Arcy Xiążę Karol na radzie wojenney naymo-

cniey iak donoszą za pokojem mówił i utrzymania iego żądał.

WIEDEN d. 6 Marca. Arcy Xże Ferdynand wyjechał do Gallicyi, dnia 5 wieczorem o jedenastej stanął w Krakowie. Działa ogłosiły przybycie tego bohatera i przyjaciela ludzkości. Był na nabożeństwie, przyjmował obywatelów pierwszych, odwiedzał akademie i dalsze publiczne domy. Wieczorem oświecono miasto — Trzej bracia Zychy powodowani rzadkim patryotyzmem ofiarowali utworzyć własnym kosztem piątą dywizyą regimentu huzarów Otto. Cesarz ofiarę przyjął łaskawie i kazał oświadczyć swoje ukontentowanie za ten dowód przywiązania do oyczyzny. Mianował Cesarz GM. Dienerborg, Schuchay, Frimont, Lipa, Wolfskehl, Meszery, Schauroth i Kollonitz Feld Marszałkami-porucznikami; Półkownikow Thiery, Wied-Runkel, Reis, Plauen, Foleis, Lederer, Spleny, Muncaso, X. Lichtenstein, Starzyński, Oberdorf, Harratz, Schmidt Generał-Maiorami. Podług nowego ustanowienia żaden officer niemoże mieć żadnego konia pod swoje rzeczy; każdy powinien nosić na sobie; resztę nuypotrzebniejszych rzeczy ieden żołnierz dzwigać będzie przydany na dwóch officerow. Tym sposobem wiele koni oszczędzi się i marsz daleko lżeyszy będzie; mówią o wielu nowych w woysku odmianach. Mówią że wkrótce wyiadą z Wiednia poseł Wirtembergski Beroldingen i poseł bawarski Rehberg.

Pierwszy oddział woyska francuzkiego G. D. Oudinot przybył d. 18 w okolice Stutgardu mając się udać do Włoch północnych. Dnia 19 G. D. Oudinot spodziewany był z całym sztabem do Auszpurga, oddział lekkiej jazdy Króla bawarskiego wyszedł na spotkanie wodza, przygotowano mieszkanie, lecz sztafeta ze Stutgardu przysłała doniosła że ten wódz ieszcze dni kilka na miejscu zabawi a później do Auszpurga przybędzie — Strzelców westfalskich 400 wspaniale ubranych, doskonale ćwiczonych przybyło do Frankfurtu, za niemi nadciągnął do tego miasta regiment liniowej piechoty od 1700 ludzi; później reszta dywizyi westfalskiej 10 t. wynoszącej nadeydzie — Regimenta francuzkie z włoch południowych do północnych ruszyły. Gazeta Berneńska pod d. 15 zapowiada przybycie Napoleona do Medyolanu na dzień 27. Konie już mają być rozstawione pod przejazd monarchy. W porcie weneckim budować kazali Francuzi 3 liniowe okręty i wiele innych mniejszych statków — Batalion piechoty bawarskiej wyciągnął z Inspruck na załogę do twierdzy Kufsstein. Regiment westfalski w Hildesheim stojący za odebraniem gońca ruszył do Cassel. Król Württembergski z familią przytomni byli popisom dnia 20 drugiej kolumny woysk francuzkich GD. Oudinot. Uważano że Król i Xiążęta mieli natenczas na sobie orderzy legii honorowej — Kontyngens X. Anhalt iest ruszony. G. Wrede z Munich powrócił do Auszpurga, przeciwnie adiutant G. Oudinot z drugiego do pierwszego miasta przyjechał. Dnia 17 główna kwatera M. Dovoust opuściła Erfurt przenosząc się do Auszpurga lub Ulmu.

X. Nassau Usingen pisał list do Xiążąt drugiej klasy ligi reńskiej składających w słowach „

Imperator i Król własnoręcznym pismem wezwał X. Prymassa do zapewnienia Xiążąt ligi reńskiej że potężny iey protektor czuwa nad spokojnością i pokojem tego związku. Woyska hiszpańskie rozproszone; woyska angielskie w połowie zniszczone, w drugiej z lądu wypędzone; konie, bagaże, amunicye, część skarbu im zabrano. Związek zatem reński niema przyczyny żadney do obawy; wielki protektor ma aż nadto dostateczne siły do zasłonięcia granic. Cesarz powróci zapewne do systemu pokoiu i powszechney spokojności. Jednak konieczną iest rzeczą w terażniejszym stanie, i Protektor tego żąda, żeby Xiążęta ligi reńskiej dopełnili swoich kontyngensow i w gotowości mieli do ruszenia w pole. Donosząc Xiążętom o tych proźbach naszego protektora, zapisuję od siebie naywyższy dla nich szacunek. „

Król Pruski nie wiadomo kiedy powróci do Berlina. Zastępując niedostatek pieniędzy rozkazał zatrzymać po 4, 5 i 6 procentow od pensyi ze skarbu placących się; wydał edykt zaręczający walor biletow skarbowych, i ich pewność — Hieronim Napoleon pisał urzędowy list do obywatelów miasta Brunświck oznajmując iż 4 miesiące chce u nich przemieszkąć — Fryderyk August aż po ukończeniu seymu do Drezna spodziewany — Joachim Napoleon wyjechał z Neapolu do Portici dla oglądania Wezuwiuszu, który zaczął wyrzucać lawę i rozpalone kamienie; w nocy mianowicie piękny lecz straszny iest widok tej góry ognistej — Król duński zgromadził znaczną siłę pod Kopenhagą. Kommissya woyskowa ogłosiła obszerny wywod sprawy GG. Peyman, Bielefeld, Geda, Voigt, Beck, Lutken, Kirckhof, Castenskiold, Waltersdorf, którzy niedopełnili swojej powinności w obronie stolicy i floty przeciw Anglikom; wydała srogi wyrok śmierci przeciw iednym, hańby na drugich, więzienia i pieniężney kary na innych; lecz Król zwolnił ostrość wyroku: później treść położymy.

KONSTANTYNOPOL d. 28 stycznia. Przeciwnie wiatry zatrzymały w Dardanellach angielskiego Ambassadora. Porta chcąc okazać dla niego wysokie uszanowanie wysłała po niego galerę W. Sułtana. Terazniejszy traktat podpisany został w tym samym dniu w którym zawarte było 1799 zaczepne i odporne przymierze między Turcyą a Anglią. Wielki fałsz rozgłosiły pisma niektóre, iakoby dywan zniewolony był do zawarcia traktatu przez nowe i krwawe ianczarow powstanie. Obserwacyyna flotta powróciła z Dardanellow do portu stolicy — Potwierdziła się wiadomość o porażeniu Wehabitow — Mehemisz basza W. Wezyr złożony iest z urzędu iako ulegający ianczarom. Cerdaghi Ali otrzymał urząd Kaymakana. W Dardanellach dowodzi Szamli Raghib — Ianczarowie wyruszyli nakoniec ze stolicy mając ścigać stronników Bayraktara; ciągną przeciw twierdzom Jzmael, Ruszczuk, Wiza, gdzie garstka woysk regularnych zamknęła się — Mówią że Serbia, Moldawia, Wołoszczyzna składać będą oddzielne Xięstwo; że Jerzy Czerny wziął tytuł Woiewody — Pełnomocnicy nasi do Jas wyjechali. —

DODATEK

DODATEK Nro 19.

DO GAZETY KURJERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 6. Marca ROKU 1809.

KALENDARZYK POLITYCZNY.

Na Rok 1809. Cena zł. 3. gr. 10.

Zawiera w sobie, Kalendarz zwyczajny —
Familie panujące. Imperatorski Wileński Uniwer-
sytet, Wydział szkół tegoż Uniwersytetu w ośmiu
Guberniach — Przy każdej szkole umieszczeni
uczniowie celujący w naukach z roku 1808 —
Towarzystwo Medyczne Wileńskie — Towar-
zystwo Dobroczynności. Duchowne Kollegium —
Archidiecezją Mochilewską — Dyecezyą Wileńską
Zmuydzką — Zytomirską — Kamieniecką — Dye-
cezye Katolicko Unickie. Gubernie z powiatami i
wnich będącemi Subseliami — iako to Wileńską —
Mińską — Kiowską — Podolską — Wołyńską —
Witepską — Mochilewską. Litewski Pocztant z ca-
łym na ośm Gubernii wydziałem — Ewangelic-
kie Konsystorze i t. d.

Podaje się do wiadomości, że Kamienica w
Mieście Wilnie na Zamkowej ulicy pod Nrem
dawniej 190. a teraz 65. eksystująca jest do sprze-
dania, ktoby ona życzył kupić niech się zgłosi do
Aktorki, wtym że domu mieszkającej —

Zowiący się prawdziwie Jan Wołoncis Skaza-
ką zaięty, usposobiwszy Paszport, zbiegł ze wsi
Rudnyć w powiecie Telszewskim parafii Plotel-
skiej: lat ma koło 25, twarzy okrągłej, broda
czarno-zarastająca, nogi nieco krzywe w kola-
nach — Mówi po Zmuydzku i po Polsku dobrze,
po Niemiecku mizernie — Grywa na Klarnecie
dobrze, i miernie na wielu Instrumentach — wziął
w różnych monetach do sto pięćdziesiąt Holender:
Talarow — Od dnia 1. Xbra Ru. 1809 był dni kil-
ka w Sałantach, lecz niewiadomo gdzie się póź-
niej podział — Ktoby przystawił pomienionego
zbiega do Telsz do domu W. Assessora Bogda-
nowicza, wezmie prócz wydatkow nadgrody tala-
row 30. Kto zaś doniesie gdzie jest istotnie od-
bierze prócz expensow Talarow 12.

Zbiegł na koniu cisawym Człowiek mający
lat 20, średniego wzrostu, błądy, ospowaty, wło-
su ciemnego: ktoby go złowił a przyprowadził do
Wilna do W. Sławińskiego Komisarza Sądu Niż-
szego ziemskiego Wileńskiego będzie miał na-
grody rubli 150 srebrem; takowy człowiek gra
na Klarnecie i na Skrzypcach, lub do Witkomi-
rza i Widz onego dostawik.

Niżej podpisana w imieniu własnym i po-
tomstwa mego, przez ninieyszą Awizacyą podaję
wszem w obec dowiadomości komu otem wiedzieć
należeć może, że po zeszłym z tego Swiata mężu
moim Kazimierz Tomaszewicz, zarządzając się
wszelkim majątkiem z prawa należnie, z ogólnego
tegoż majątku wypadającą schedę synowi Justyno-
wi Tomaszewiczowi prawie nie wszystką wypła-
ciłem — teraz gdy dochodzi mey wiadomości iż
rzeczony Syn Justyn przechwala się i usiłuje na
krzywdę brata młodszego i 2 Siostr dług zaciągać
Ewikcyą na dworku na przedmieściu Wileń: An-
tokolu leżącym i dalszym majątku opierać — Cze-
mu zapobiegając iżby onemu żadna Summa cho-
ciaż w najmniejszej liczbie opierając ewikcyą
na pozostałym majątku po oycu pożyczaną nieby-
ła — i że ona z żadnego względu z dobrą oyczy-
stego ani Macierzystego opłacaną niebędzie po-
mimo iuż zaniesionych w aktach manifestow przez
ninieysze Publiczne oświadczenie zastrzega się.
Pisań w Wilnie Ru. 1809 mca: Februar: 20 dnia.
Marianna Tomaszewiczowa.

Folwark w Pcie Trockim o mil 11. od Wila-
na Mostółtowicze zwany, dziedziczny, jest do arę-
dy; ludzi rolniczych czyli Dymow 15. a ciągłych
4rodniowych 17 posiada: wysiewu Pszenicy ozi-
mey i letniej w gruntach sposobnych, oraz w łą-
kach Grądowych obfitych, zbioru Siana ma do-
syć, i Wody: Lasu, zupełny dostatek; ktoby ży-
czył kontraktować może trafiać do dziedzica w
tymże folwarku mieszkającego traktem iadąc
dawnym Królewieckim, pod miasteczko Butry-
manie. — W tymże Folwarku jest Młyn o 2. kamie-
niach, 3ci Falusz bądź do arędy 6 letniej, bądź
posiadania prawem Euphitentycznym na lata umo-
wione — bądź na koniec do kupna wieczystego
pod zgódnemi warunkami z dziedzicem folwarku —
może mieć przyłączone grunta łąki wiele ich ze-
chce — Niemniej propinacye z karczem umawiać
i trzymać. — Obszerniejszą o tym wiadomość
może zyskać od JP. Siedzińskiego Kupca miasta
Guberskiego Wilna. —

W Xiegarzni Uniwersytetu następujące znay-
dują się książki.

Podróże Antenora do Grecyi i Azji z francuz-
kiego tłumaczone; P Lantier Autora sławne-
go, z wielu w tym rodzaju wydanych dzieł;
przez J. Girtlera Tomow 5. in 8vo z koper-
sztychami i mappami w Krakowie zł. 50.
— na papierze kleiowym zł. 60.

Giermkowie króla Jana, komedyo-opera ze spie-
wami narodowemi przez Juliana Ursin Niem-
cewicza 8vo w Warszawie zł. 4 gr. 10.

Adele i Theodor, czyli listy o edukacyi; zawiera-
jące w sobie maxymy i prawidła stosowne do
trzech układów edukacyi; dam, mężczyzn i
osob przeznaczonych do rzędu; z francuzkie-
go Pani Genlis 4 tomy in 8vo w Krakowie
18K7 zł. 26 gr. 20.

Dobra Gospodyni, czyli fundamenta ekonomii gos-
podarskiej osobom młodym do tego stanu
zabierającym się potrzebne in 12mo zł. 3 gr. 10.

Doświadczenia w gospodarstwie, ogrodnictwie, re-
kodzielach, w lekarstwie i t. d. 2 tomy 8vo
w Krakowie zł. 6 gr. 20.

Dzieło Hommilyne kaznodziejskie niedzielne —
Objaśnienie ewangelii — Nauki wiary i oby-
czajów. Także wytłumaczenie świętych ka-
tolickich obrządków, w sobie zawierające pr.
Xdza Męcinskiego 4 tomy in 8vo w Krako-
wie zł. 26 gr. 20.

Estella młotki pasterskie, z dzieł Floryana 12mo
w Krakowie zł. 4 gr. 20.

Historya naturalna kraiu polskiego, czyli zbiór
krótki przez alfabet ułożony, zwierząt, roślin
i mineralów znajdujących się w Polsce i Li-
twie przez X. Ładowskiego 2 tomy 8vo
w Krakowie zł. 10 gr. 20.

Józef we śnie, zawierający fałszywe różnych ima-
ginacye 3 tomy 8vo maj. w Krakowie zł. 24.

Kazania Xieźda Gwilhelma Kalńskiego congr. mis.
edycya nowa pomnożona i jeszcze niedrukowa-
nemi kazaniami 2 tomy w Krakowie 1808
zł. 15 gr. 10.

Leszek biały syn Kazimierza sprawiedliwego pr.
X. Kraiewskiego 2 tomy 8vo w Krakowie
zł. 10 gr. 20.

Mowy kaznodziejskie w różnych nabożeństwach
(osobliwie parafialnego) okolicznościach; dla

wygody XX. plebanów i ich pomocników;
przez X. Męcinskiego 2 tomy 8vo zł. 15 gr. 10.
Nocy wiejskie Pana de la Veaux z francuzkie-
go przez Stanisława Szymańskiego 8vo w
Lipsku 1808 zł. 5.
Obraz życia, charakteru, religii, rządu, zwyczai-
ów położenia różnych narodów, prócz zna-
iomych Europy 2 tomy 8vo w Krakowie zł. 12.
Missale Romanum folio bez oprawy zł. 66 gr. 20.
Breviarium Romanum bez oprawy in 8vo zł. 33
gr. 10.
Dykcyonarz Troca 4 tomy z francuzkiego na pol-
skie i niemieckie, z polskiego na francuzkie
i niemieckie i z niemieckiego na polskie w
dobrej oprawie zł. 22.
Elizer i Neftali, Poema Hebrayskie Dzieło po-
śmiertne Floryana, przekładania J. K. 8vo
1807. zł. 3 gr. 10.
Gospodarstwo leśne, przez Ludwika Platera z
Tabellami, Planami i Tablicami oprawne in
8vo zł. 3.
Grammatyka Języka Greckiego, do użycia słu-
chaczy Akademickich ułożona, przez Seba-
stjana Żukowskiego, Nauczyciela tegoż Języ-
ka w Uniwersytecie Wileńskim in 8vo zł. 6
gr. 20.
Początki Chemii. dla użycia słuchaczy akade-
mickich ułożone przez Jędrzeja Sniadeckie-
go tomów 3 in 8vo maj. z figurami opraw-
na 1807 zł. 36 gr. 20.
Rosprawa o żydach, i Karaimach, przez Tadeusza
Czackiego 8vo zł. 4.
na pap. angielskim zł. 6-gr 20.
Rozrywki moje, przez Annę z XX. Radziwiłłow
Hrabinią Mostowską 3 tomy in 8vo zł. 18.
Virgilli Publii Maronis, opera omnia editio acu-
rate recognita ad usum scholasticę juven-
tis 12 Vilnæ 1808 zł. 3 gr. 10.
Wiersze Stanisława Trembeckiego 18 2 tomy w
Wilnie oprawne zł. 6 gr. 20.
Wypisy z autorów klasycznych, do nauki Jęz y-
k a F r a n c u z k i e g o, w szkołach narodo-
wych sporządzone, z dokładnym słownikiem
wyrazów znajdujących się w tém dziele 8vo
1808 zł. 2 gr. 20.
Marya Menżykówna i Fedor Dołgorugi powieść
historyczna wyjęta z dzieiów Rossyjskich z
niemieckiego Pana de la Fontaine, tłumaczo-
na przez W. w Wilnie 1808 12 zł. 6 gr. 20.
O Poznaniu i leczeniu choroby, zapałenia
Krtani czyli Kroup zwaney, przez Jó-
zefa Franka Medycyny i Filozofii Doktora
członka wielu towarzystw uczonych w Wil-
nie 1808 8vo maiori z kopersztymchem
zł. 1.
Grobowce w Kościele Alexandronewskim w St.
Petersburgu zebrane w roku 1804 z dodat-
kiem wiersza na pamiątkę obchodu stoletnie-

go, założenia tey stolicy, przez T. Lityń-
skiego z kopersztymchem in 4to 1808 zł. 3
gr. 10.

Rzut oka na dawność litewskich narodów i zwią-
zki ich z Herulami, dołączony opisu półno-
cney Europy w Xiędze XXII. 8. Amina Mar-
cellina wykład przeciw Naruszewiczowi przez
J. Lelewela, Mazura 1808 8vo minori zł. 3
gr. 10.

Collection de têtes à l'usage des jeunes gens in-
ventées et dessinées par Ch. Bach, gravée
par G. Sander, fol. 1804 zł. 18.

Podaie się dowiadomości że pod Nr. 162 za-
murami po Rochitaskiem iest Młyn i Łazienka
do wypuszczenia w arędę roczną od 3. Jerzego
roku idącego, ktoby czy iedną z tych budowli czy
obie arędować sobie życzył, ma się zgłosić do
samego właściciela w domu Pacowskim na placu
mieszkającego —

Wileński Policmeyster podaie do powszechn-
ney wiadomości, iż Wileński mieszkaniec Szara
Cipkin, Chaim Mac i Zelda Uriaszowa mają wy-
ieżdżać za granicę, ieśliby kto do onych miał ia-
kową pretensyą niech się iawi do tegoż Policmey-
stra — przytymże także wyieżdża Wileński 5
Gildy kupiec Salamon Herc Nayman Roku 1809.
Marca 6 dnia.

P. Szłykow

Sąd Gł. prezydencyi JW Lawdańskiego roz-
biera sprawę Szuksztów z Wierzycielami oprócz
10 ogłoszonych następują aktoraty Dobkiewiczow
z Tarwidowną, Hoppenow i Dołubowskim, Nie-
pokończykich z Chylewskimi, Straszewicza z
Gangofem, Jklawen z Przyborowną, Monaszowicza
z Oginskim, Jwaszkiewiczowej z Berkowskim,
Dąbrowskiego z Ancyperowiczem.

Posiadaiący ięzyki, Francuzki, Niemiecki
Polski, i lekcy klasyczne, żada wyiechać na wieś
na gównię. Ktoby sobie życzył mieć onego u
siebie, raczy zgłosić, do redakcyi Kuryera Litew-
skiego w Wilnie u XX. Piarów.

	Cena Targowa.	
Beczka żyta Rubli 9	kop. 60	
Pszenicy 16	80	
Jęczmienia 8	40	
Owsa 6		
Grochu 10	80	
Faska Masta 5		
Assyg: 100 Ru. 49		
Dukat 3	55	

Słowo przeszłego Logogryfa iest Miasto; w
którym są wyrazy, sto, as, tom, sam, sito, misa,
most.

LOGOGRYF przez J. B.

Skład naypiękniejszych rzeczy iest we mnie,
Zabawiać umiem wszystkich przyjemnie,
Byłem w nieładzie iak się w świecie zdarza —
Lecz gdym rządnego dostał gospodarza,
Wszystko posiadam — i na szczęście moje.
Któż iest? . . . . . Kogo się boię — . . . . .
Agdy Członkow moich porozrzucasz wstecznie,
Znaydziesz przez co na wodzie plyniesz niebezpiecznie,
Co ptakow utrzymuie, co piece ogrzewa,
Co posiłkiem dla ludzi, gdzie zdradzona Ewa,
I urząd w Europie i głos masz tu tkliwy,
Co przez boleść wydaie człowiek nieszczęśliwy —